

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de

Lugduni, 1666

IV. Vtrum amor beatificus sit indistinctus à fruitione, & gaudio, & differat
specie à dilectione, & fruitione viæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

& Sanctorum PP. sed potius deniare ab eadem, quoad testimonia superius pro nobis allata, oppositam sententiam de intrinseca defectibilitate visionis beatæ. Si cui nihilominus libeat dicere (quod tamen necesse nequaquam est; nec vilius momenti est, ut dicatur, propterea apparet ex principio huius responsionis) vnamquamlibet visionem determinatè sumptam, esse defectibilem, licet tota collectio visionum deficiere nullatenus possit iam semel beato, eo quod ipse videat se semper fore beatum, vel per eam ipsam visionem, quam de facto habet, vel per aliquam aliam: Si hoc, inquam, dicere libeat, dicatur porro. Quia id nihil nocet conceptui status beatifici, ut patet.

Art. 1. Ad 10. Visio Dei est perfectè reflexiva per ipsam supra se, ut habetur ex D. Thom. q. ista 4. art. 3. in quo, cum ostendisset, comprehensionem sumptam pro habitatione, ac tentione inductiva fruitionis, ac delectationis circa summum bonum, ut præsens, esse de conceptu beatitudinis formalis, iuxta illud Paul. 1. ad Corinth. 9. 24. *Sic currite, ut comprehendatis*, ad 3. subdit sic: *Comprehensio non est aliqua operatio præter visionem, sed quadam habitudine ad finem iam habitum: unde etiam, ipsa visio, vel res visa* (formaliter utique, ut visa) *obiectum comprehensionis est*. Ergo visio est obiectum sui simul cum re, quæ videtur, siquidem est obiectum comprehensionis, quæ non est operatio distincta à visione, & manifestum est, quod nec sit aliquid realiter distinctum ab omni operatione. Ratio est, quia essentia Divina est ratio formalis motiva ad visionem suam visionis, non minùs quàm ad visionem aliarum rerum creaturarum, quandoquidem est contentiva eius non minùs, quàm aliorum, & præterea communicatur videnti formaliter quatenus visibilis est: ideoque est impossibile, ut videns Deum tanquam obiectum formale motuum, non videat in ipso simul, ac indivisim suam visionem tanquam obiectum materiale, atque coniiciat sua ipsa visione se videre. Quia verò communicatur Dens beato, ut æternum videndus, ac possidendus ab ipso, iuxta dicta, hoc quoque necesse est, ut videatur eadem Dei visione, quæ beatifica est. Nulla igitur opus est cognitione reflexa visionis Dei, & durationis eius, distincta realiter ab ipsa visione directâ pro conceptu adequato beatitudinis formalis, & perfectæ possessionis summi boni.

Art. 2. Deinde si cognitio reflexa superaddita visioni Dei, & cognoscens simul cum ipsa æternam eius durationem, esset necessaria ad beatitudinem formalem, atque pertineret ad conceptum eius essentialem, ut opinantur Card. de Lugo, Arriaga, & nonnulli alij, eadem ratione opus esset tertia alia cognitione reflexa cognoscente priorem eam reflexionem, cuiusque æternam durationem. Quia seclusa nomina ista reflexione ignoraret Beatus, se esse, semperque fore beatum, siquidem ignoraret saltem partialiter essentiam suæ beatitudinis constitutam per priorem reflexionem, & æternam eius durationem, ideoque beatus non foret beatus. Daretur ergo, ob eandem rationem semper similiter recurrentem, processus infinitus reflexionum, ut patet consideranti. Denique cognitio reflexa realiter distincta à visione directâ Dei, est admodum imperfecta, comparatione eiusdem visionis directæ. Quia formale motuum illius est aliquid creatum, nempe ipsa visio directâ: cum huius visionis motuum adequatum sit Deus, atque perfectio cognitionum commensuratur perfectioni motuorum. Beatitudo autem nostra formalis consistit in operatione perfectissima, ut supra conclusum est ex Philos. & D. Thoma. Non ergo consistit in eiusmodi cognitione reflexa realiter superaddita visioni Dei.

Ad 11. Coniunctio hominis cum Deo essentia-

liter, & integraliter, ac accidentaliter perfecta, & vndeque completa, non includit in suo conceptu solam visionem, & dilectionem, ac fruitionem Dei, sed totam collectionem dispositionum, & operationum, quibus perficitur natura quoad animam, & corpus, ita ut cor, & caro exultent in Deum vivum, ut habetur ex pl. 83. 3. & tamen non pertinent ea omnia ad conceptum primarium, & essentialem beatitudinis, ut est in confesso apud omnes. Ea igitur sola perfectio coniunctionis cum Deo; est essentia beatitudinis, quæ potissima est, simulque est prima radix inimpedibiliter inferens reliquam omnem coniunctionem cum Deo, qualis ostensa est esse visio Dei se sola; Ita scilicet trahens formaliter Deum ad hominem, ut simul causaliter trahat hominem ad Deum. Iam in Sacris litteris non significatur semper beatitudo per conceptum suum, vel etiam partialiter essentialem, ut iam iterum præmonitum est supra, præsertim circa 8. Similiter Benedictus 12. exposuit beatitudinem absque præcisione conceptus essentialis ab integrali complemento, idque expressit, quod est certum, debetque esse certissimum apud omnes; nempe homines esse verè beatos, visione, & fruitione Dei, siue altera essentialiter, altera integraliter tantum, siue utraque essentialiter, & eodem modo sint verè beati, cuius Scholasticorum, controuersia determinatio non erat necessaria ad communem, & vniuersalem instructionem fidelium intentam à Pontifice: sed nec apud ipsos Scholasticos est magni secundum se præcisè momenti, licet ob circumstantia, minimè contemnenda, documenta illi conferta, merito habeatur in pretio.

QVÆSTIO IV.

Virum amor beatificus sit indistinctus à fruitione, & gaudio, & differat specie à dilectione, & fruitione viæ.

IDEUM distingui à gaudio, & non differre specie à dilectione viæ. 1. Quia motuum amoris amicitia est diuersum formaliter à motuo dilectionis, & non est diuersum motuum dilectionis, & gaudij beatifici à motuo dilectionis, & gaudij concepti à viatore. Ratio prioris partis est, quia motuum amoris amicitia erga Deum, est bonitas diuina quatenus bona ipsi Deo, motuum verò fruitionis, & gaudij est eadem bonitas, quatenus bona gaudenti: quas patet esse rationes formaliter diuersas, non minùs, aut aliter, ac diuersæ sunt rationes formales, à quibus specificantur spes, & charitas. Ratio posterioris partis est; quia motuum diligendi Deum, eodemque fruendi, est omnino idem in viâ, & in patria. Quia utrobique mouet eadem Dei bonitas. Impossibile autem est eos actus differre specie, quorum motiua non differunt specie.

2. Amor est principium omnium aliarum affectionum, ut docet, præter alios communiter, D. Thom. 1. contra gent. c. 91. Repugnat autem, ut non distinguantur inter se principium, & principiatum. Ergo amor Dei, & gaudium de Deo distinguuntur inter se realiter, quandoquidem gaudium est alia affectio ab affectione charitatis, & dilectionis amicitia.

3. Amor amicitia, & amor concupiscentia sibi inuicem aduersantur, saltem secundum maximam vtriusque perfectionem, ac intentionem. Quia quod quisque

quisque magis sibi adhæret per amorem, eo minus se alteri per eundem communicat, & conuerso, quo magis adhæret alteri per amorem, eo plus se alteri communicat, & sit quodammodo extra se. Ergo amor amicitiae erga Deum, & gaudium de Deo pos-
fesso, quod est amor concupiscentiae, usque adeo non possunt in eundem realiter actum conuenire, ut ne-
quidem eidem subiecto simul inesse posse videantur.

4. *Charitas nunquam excidit*, ut dicitur 1. ad Co-
rinth. 13. 8. cum tamen fides ibidem dicatur euacuanda. Ergo charitas viæ manet inuariabiliter in patria.

5. Licet fides repræsentet Deum ad modum crea-
turarum, charitas tamen directa per fidem attingit ip-
sum Deum, ut est in se, nec diligit ad modum crea-
turarum, ideoque charitas viæ superat cognitionem
fidei. At Charitas patriæ non superat similiter visio-
nem, qua dirigitur, sed est minoris perfectionis
quàm ipsa, ut apparet ex quæst. præcedenti. art. præ-
sertim 14. Dilectio igitur Dei mediæ inter fidem, &
visionem, perfectionis, potest sub vtraque esse ea-
dem saltem quoad speciem.

6. Amicus absens, æquè, eodemque modo ama-
ri potest, atque præsens, ut assumunt Durandus, &
ex eo Vasquez, atque experientia ipsa videtur satis
demonstrari. Ergo Deus quasi absens respectu viato-
ris, & perfecte præsens respectu beati, potest pro
vtroque statu æquè, eodemque modo similiter amari.

7. Habitus charitatis manet prorsus idem in pa-
tria, qui modò est, quod ut minimùm concluditur
ex testimonio Apostoli nuper indicato, nec de hoc
dubitant Theologi. Manente autem eodem princi-
pio necesse est manere eundem effectum.

8. Charitas erga Deum exercita in via est causa
obtinendi visionem Dei. Nulla autem causa excludi-
tur per existentiam sui effectus, quinimò hic cum ea
connectitur intrinsecè.

Art. 1. Respondetur. Tametsi quæst. præcedenti
ostensum sit, beatitudinem nostram formalem quoad
conceptum suum primarium, ac essentialem, consti-
tuitur adæquatè sola visione Dei, atque ex eadem deinde
subleui, tanquam quid secundarium, & minùs
principale, dilectionem, & fruitionem Dei, tan-
quam vltimum executionis, & actionis terminum,
& non tanquam finem vltimum *propter quem*, atque
inde vltèrius pateat vulgare illud: *Quod est primum in
intentione, est vltimum in executione*, accipiendum
esse de obiectis directè volitis, non de actu ipso vo-
luntatis reflexè intento, qui videlicet non seorsim
consideratur, sed simul cum obiecto directè volito,
tanquam quid accessorium respectu ipsius, & conse-
quens ad eius possessionem, primariò, & principa-
liter intentam. Tametsi, inquam, hoc ita habeat, con-
uenit nihilominus apud omnes dilectionem, & frui-
tionem Dei præminere saltem post visionem inter
ea omnia bona, quæ pertinent ad statum beatitudinis.
Quapropter expedit vtrique diligentius considerare,
ut status beatifici perfectio, & excellentia peculiaris
magis innotescat. Communior Theologorum sen-
tentia asruit duos actus voluntatis necessariò subse-
quentes ad visionem Dei, alterum charitatis, seu
amicitiæ, quo amatur Deus secundum se, & eius
bonitas præcisè, quatenùs est bona ipsi, alterum
fruitionis, & concupiscentiæ, quo amatur eadem
Dei bonitas præcisè quatenùs est bona videnti. Præ-
terea nonnulli cum Lessio distinguunt realiter istos
duos actus à fruitionibus, seu gaudiis circa easdem
rationes formales obiectiuas. Alij cum Suarez do-
cent vtrumque eum amorem esse indistinctum reali-
ter à gaudio, seu fruitione sibi correspondenti.

Art. 2. Dicendum autem potius videtur, volun-
tatem Beati vno actu realiter simplici complecti in-
diuisim eas omnes rationes formales obiectiuas, seu

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. I.

bonitatem Diuinam, ut bonam sibi, & ut bonam
ipsi beato, necnon secundum se, & quatenùs præ-
sentem, atque possessam. Probatur, & explicatur.
Beatus in primis vno simplici actu visionis cogno-
scit Deum, ut bonum, tam sibi, quàm beato, &
quatenus possessum per ipsam visionem, quod non
eget probatione, & apparet satis ex q. præcedenti, &
ex hac præterea ratione, quia alioquin visio beata
non cognosceret perfectè Deum ut est in se à parte
rei. Deinde ea obiecta, seu potius rationes formales
obiectiuæ nullam habent inter se impossibilitatè
respectu eiusdem actus; Imò sunt inuicem connexæ,
& ita mutuo coordinatæ, ut non possint perfectè ama-
ri seorsim, possint verò perfectissimè coniunctim.
Hoc, ut intimè innotescat, vtque euanescat appa-
rentia fallà in contrarium ex rebus creatis, & amori-
bus, & fruitionibus, quæ versantur circa ipsas, no-
tandum est maximum quoddam, inter alia, discrimen
amicitiæ hominum mutux, ab amicitià eorundem cū
Deo, ex doctrina tradita fusiùs q. 39. de Virt. Theol.

Art. 3. Cum omnes homines sint per se capaces
earundem omnium vtilitatum, sitque præterea vni-
cuique vtile, tum ut bona sua nullam respectu alte-
rius seruicem patiantur, tum ut bona alterius res-
pectu sui illam patiantur, quantum vtilitatis desti-
natur alteri per amorem amicitiae, hoc est sistendo in
ipso, tantundem deperit amanti, euaditque iactura
propria æqualis lucro alterius. E conuerso verò, quan-
tum vtilitatis sibi quisque vult per amorem concupi-
scentiæ, hoc est sistendo in se ipso, & nolendo, seu
formaliter, seu virtualiter alium quemquam partici-
pem illius facere, tantundem alteri, quem excludit
à participatione, deperit, euaditque iactura alterius
æqualis lucro proprio. Apparet igitur manifestè amo-
rem amicitiae, & concupiscentiæ inter duos homines,
seu hominis ad hominem esse inuicem impossibili-
les, quia obiecta volita sunt inuicem impossibilia.

Art. 4. At in amicitià inter Deum, & hominem
secus res habet. Cum enim Deus sit incapax perci-
piendæ vtilitatis alicuius ex re aliqua creata, & crea-
tura sit similiter incapax excellentiæ summæ, ac pro-
indè dignæ, quæ rebus omnibus præferatur: omnis
vtilitas honesta creaturæ est composibilis cum tota
excellentià Diuinā, eiusque prælatione respectu om-
nium cæterorum. Nulla igitur est impossibilitas
inter amorem amicitiae, & concupiscentiæ hominis
ad Deum, quandoquidem impossibilitas actuum
desumitur ex impossibilitate obiectorum. Certè
in præsentī nihil adest aliud, ex quo illam suboriri
excogitare quisquam possit.

Art. 5. Imò quia omnis nostra vtilitas honesta, est
ex sua natura intrinsecè ordinata ad gloriam Dei, &
proueniens à voluntate Dei, qua nobis benè vult, at-
que eadem voluntate vult respectu beati se esse bo-
num illius, sit planè non solum eos duos amores esse
compossibiles, sed insuper beatum non posse perfe-
ctè amare vtilitatem suam, & Deum, quatenùs vti-
lem sibi, quin omnem eam vtilitatem velit propter
bonitatem Diuinam, tanquam propter motiuum ama-
tum ratione sui: quia tunc perfectè vnumquodque
amatur, cum propter illud amatur, propter quod ex sua
natura existit à parte rei: Nec rursus posse perfectè
amare amore amicitiae bonitatem Diuinam, tanquam
vltimum suum motiuum, quin simul velit omnem
suam, qua de facto potitur, vtilitatem, quia non po-
test quis amare alium perfectò amore amicitiae, quin
conformetur eius voluntati, quatenùs licet, & decet.
Ergo, cum in Deo detur voluntas de omni vtilitate
beati, necesse est istum, ex vi amoris amicitiae erga
Deum indiuisim velle omnem suam vtilitatem. Constat
igitur beatum eodem actu velle bonitatem diuinam,
quatenùs est bona Deo, & quatenùs est bona sibi.

Bb 3

Art. 6.

Art. 6. Hinc deducitur non dari in beatis vllum actum puræ concupiscentiæ, quia actus puræ concupiscentiæ sistit in amante, tanquam in motiuo intrinseco adequato, quod ostensum est à beato fieri non posse, licet fieri possit, vt seclusis imperfectionibus puræ concupiscentiæ respiciat bonum proprium, quatenus proprium, ratione sui, tanquam motiuum secundarium, & subordinatum alteri. Quia verò hic ipse modus volendi placet Deo, eidemque nihil officit: ideo nec officere quidquam potest perfectioni purissimæ charitatis, vt officeret respectu creaturæ. Indidem vltius deducitur, cur nihilominus oportuerit, vt dum sumus in via, habeamus diuersos non solum actus, sed etiam habitus, alterum spei quo respicimus bonum proprium, tanquam motiuum formale adequatum ipsius; alterum charitatis, quo respicimus bonum Dei quatenus Dei, quia scilicet dum sumus in via, bona Dei, & nostra non habent eundem statum; siquidem felicitas Dei existit iam, ipsumque afficit de presenti; nostra autem nondum existit, atque in ea obtinenda adest specialis difficultas, cui superandæ necessaria est specialis virtus, quæ ratio cessat in beato. Deducitur tertio, eandem identitatem asserendam esse inter gaudium correspondens amori charitatis, & quod correspondet amori concupiscentiæ: non solum vtroque hoc gaudium inuicem immediatè comparato, sed etiam comparato cum vtroque eo amore. Quia bonitas Dei propria tam intrinseca, quam extrinseca, cognoscitur à beatis indiuisim, secundum quidditatem, & secundum existentiam, ac possessionem. Et quidem existente in beatis cognitione indiuisibili Dei secundum omnes formalitates, quas vterque hic amor, & vtrumque gaudium respicit, & vtroque, tam amore, quam gaudio necessario subsequenter ad eam cognitionem (quæ duo sunt certa, & meritò apud Theologos) non video quo fundamento astrui possit realis eorum actuum pluralitas. Deducitur quarto, amorem, & gaudium beatificum esse reflexiuum supra se non minus, quam visionem: quia sicut visio est cognoscibilis in Deo, ita amor, & gaudium sunt cognoscibilia, & amabilia in Deo, & propter Deum, non minus, quam alia obiecta materialia, vt modò taceâ rationes vniuersales de reflexione actuum intellectus, & voluntatis supra se.

Art. 7. Inferitur postremo proportionaliter actus charitatis viæ, & patriæ esse inter se distinctos specie. Quia amor beatificus est essentialiter gaudium de bono diuino, vt proprio; quod non conuenit charitati viæ, vt patet ex dictis. Verum quia huic illationi, quæ ego puto verissimam, aliqui vehementer contradicunt, expedit illam aliis præterea rationibus confirmare. Confirmatur itaque primo. Quia amor beatificus est necessarius; liber autem, qui exercetur in via. Atqui actus necessarius differt specie ab actu libero. Quæ duo principia patebunt ex dicendis infra de libertate. Secundo, quia in amorem beatificum influit efficienter, immediatè, & quantum potest, visio Dei, necnon fides in amorem viæ, licet hæc non necessariò influat quantum potest. Ex causis autem specie diuersis, operantibus vtrisque, aut saltem altera, eaque præstantiori, quantum possunt, proueniunt effectus specie diuersi, maxime quando (vt accidit in presenti) sunt adequati, & præcipui respectu causarum. Antecedens complectitur doctrinam nostram vniuersalem de influxu efficienti illustrationum in actus voluntatis, quem pluribus stabilini qu. 17. de Gratia, præsertim ad 2. Tertiò. Quia fides communiter dicitur media inter cognitionem Dei naturalem, & visionem. Parit autem amorem Dei dissidentem specie ab eo, qui correspondet cognitioni naturali. Ergò & ab eo, qui correspondet visioni, licet enim non sit media mathematicè, sed plus distet à cognitioni naturali, quam à

visione, inde tamen solum deduci potest amorem supernaturalem viæ plus distare ab amore naturali, quam ab amore patriæ; non verò nil ab isto distare secundum speciem. Quarto. Quia dilectio patriæ est præmium dilectionis viæ: Præmium autem æternæ vitæ differt specie secundum omnes suas partes præcipuas, à merito præsentis, illudque superat excessu propè infinito, vt dicitur infra q. 33.

Art. 8. Interim excessum istum luculenter commendat August. cap. 36. de spir. & litt. aiens dilectionem Dei præsentem non tantam esse, quanta postea futura est; nec villo modo illi, tanquam de proximo comparandam; illamque futuram esse maiorem non solum ista, vt est in se, sed etiam petitione, & intelligentia nostra. Quæ non rectè cadunt in solum excessum intensiōis, qui & comparationi subest sub mensura homogenea, nec vota, aut intelligentiam nostram prætergredi potest. Idem significat apertius D. Thom. 2. 2. q. 24. art. 7. ad 3. & in q. disputata de gratia Christi art. 3. ad 1. aiens dilectionem viæ, & patriæ habere quantitates diuersæ rationis, & comparari inter se, sicut lineam, & superficiem; quæ comparatio translata ad actus spirituales, & simplices, pro sua accommodatione postulat diuersitatem specificam: nam pura intensio vtrumque maior, minoris augmento ad æqualitatem, & vniiformitatem redigitur. Vnde eadem comparatione rectè vitur D. Thomas in corpore illius art. 3. vt ostendat gratiam puræ creaturæ, etiam si crescat in infinitum, perungere non posse ad æqualitatem cum gratia Christi in esse gratiæ; sub qua ratione dubitari non potest agnosci ab illo specificam distinctionem.

Art. 9. Confirmatur denique principaliter ratione à priori: quia Deus per visionem exprimitur secundum plura prædicata specie distincta, ab iis, secundum quæ exprimitur per fidem: At obiectum expressum secundum prædicata specie distincta, mouet ad actus voluntatis specie distinctos. Ergò Deus quatenus expressus per visionem, & per fidem, mouet ad actus voluntatis specie distinctos. Probatur Maior. Deus per visionem exprimitur vt est in se; per fidem autem ad instar rerum creaturarum, quæ à nobis immediatè cognoscuntur. Ergò eo ipso exprimitur per visionem secundum plura prædicata specie distincta ab iis, secundum quæ exprimitur per fidem. Patet consequentia. Quia Deus, vt est in se, continet plura prædicata specie distincta ab iis, quæ exprimi possunt ad instar rerum creaturæ, quæ à nobis immediatè cognoscuntur de facto. Continet enim prædicata, quæ exprimi possunt ad instar aliarum rerum creaturarum perfectiorum & perfectiorum in infinitum, quæ sunt possibiles vltra eas, quæ à nobis cognoscuntur de facto. Illa autem prædicata sunt specie distincta, ab iis, quæ à nobis cognoscuntur de facto expressè, sicut distinguitur specie prædicatum, quod exprimitur de Deo per conceptum, quo cognoscitur ad instar substantiæ intellectualis, ab eo prædicato, quod exprimitur, per conceptum, quo cognoscitur solum ad instar substantiæ purè sensitivæ, aut viuientis præcisè, aut incorruptibilis, & sic de cæteris.

Art. 10. Accedit, conceptus omnes particulares, quos formamus de Deo per fidem, esse confluum quendam conceptuum communium, abstrahentium confusè rationes communes Deo, & creaturis. Prius enim formantur conceptus positivi viuientis, intelligentis, potentis, &c. communes, vt patet, Deo, & aliquibus creaturis, deinde verò conceptus negatiui excludentes has, vel illas imperfectiones, verbè gratia, mortalis, discurrentis, superabilis, &c. communes similiter Deo, & aliquibus creaturis: Ac demum coniuncta aliqua ex illis perfectionibus, cum ratione communi excludentis imperfectiones, & ratione iidem

commu

communi omnis perfectionis, vel simpliciter, vel in aliquo genere, constatur conceptus particularis soli Deo conueniens. Nec aliter contingere potest, dum cognoscimus per species rerum creaturarum; quia istae semper repraesentant simul res creatas, à quibus ortae sunt. Patet autem visione Dei repraesentante ipsum, ut est in se, nihil creatum per confusionem admixtum iri, atque ideo exprimentum esse pradicatum simplex positium specie diuersum formaliter ab omni pradicato simplici, quod nunc occurrere nobis potest, ac proinde Deum moturum esse ad amorem specie diuersum, atque infinito propè interuallo distinctum ab amore, quem modò exercemus. Sic nempe distat cognitio clara Dei, ut est in se, à cognitione eiusdem adinstar creaturarum. Ex his igitur omnibus apparet amorem beatificum vnicum, & realiter simplicem, nec distingui realiter ab vlla fruitione, & gaudio beatifico, eundemque differre specie ab omni dilectione, & fruitione propria viatoris.

Ad 1. Patet ex nuper dictis, rationes formales obiectiuas, ad quas feruntur amor amicitiae, & fruitio beatifica, ita esse ratione diuersas, ut tamen sint mutuo connexae, & ut tales proponantur indiuisim beato per visionem Dei. Motium verò actum beati, & viatoris circa Deum ita esse vnum, & idem realiter, ut tamen sit formaliter diuersum, atque diuersimodè repraesentetur secundum pradicata specie diuersa; ideoque priorem illam diuersitatem nullius esse inductiuam distinctionis in actibus beati; posteriorem verò diuersitatem esse causam distinctionis specificae inter actus proprios beati, & viatoris.

Ad 2. Certum est, amorem esse principium omnium aliorum affectuum distinctorum realiter ab ipso. Falsum tamen est, omnem amorem propriè talem distingui realiter ex suo conceptu ab omni qualibet alia ratione formali affectus peculiaris, ut apparet clarè inter alia in amore Dei erga se indistincto realiter à gaudio, & fruitione sui, iuxta dicta quaest. 24. de Deo, ab art. 2. Similiter ergò dicitur amorem beati erga Deum esse realiter indistinctum à gaudio de Deo, eaque de causa gaudium istud ab eo amore non procedere. Ad 3. Patet ex dictis supra ab art. 3.

Ad 4. Fides dicitur euacuanda, & euacuabitur re ipsa pro statu beatitudinis, quia illi succedet cognitio, non solum diuersa vtrumque secundum speciem, sed etiam opposita quoad modum cognoscendi, ac proinde minimè conueniens cum illa quoad rationem communem propriae fidei. Charitatis autem, & dilectioni praesenti succedit beatifica, diuersa quidem secundum speciem, non tamen illi similiter opposita; sed contenta sub ratione communi propriissima charitatis, & dilectionis. Eodem porro modo dici posset mansuram esse in patria cognitionem Dei; quia in ratione significata per hoc nomen conueniunt propriè fides, & visio.

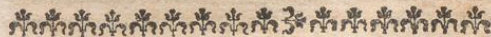
Ad 5. Tametsi per dilectionem praesentem velimus Deo omnem suam bonitatem, ut est in se; nihilominus non attingimus eam distinctè secundum pradicata specialia, quae innotescunt per visionem, & modò latent; sed solum attingimus secundum conceptum imperfectum, ac confusum excedentis omnia creata. Quapropter licet non amemus Deum ad modum creaturarum quoad intensiorem, aut vim appreciatiuam amoris; qua de causa, idem amor praeminet fidei sub nulla ratione cognoscenti Deum melius, quam creaturas; amamus tamen Deum ad modum creaturarum quoad rationem formaliter mouentem ad amandum. Haec enim mouet, ut proponitur ab intellectu: proponitur verò ad instar creaturarum; ænigmaticè videli cet, & in speculo. Id autem minimè contingit in amore patriæ; attingente nimirum Deum formaliter, ut proponitur per visio-

nem; id est, ut est in se distinctè, & formaliter; quae de causa non praeminet visioni, imò hæc illi praeminet. Patet igitur comparationem non rectè institui in obiectione.

Ad 6. Homo absens potest tantundem, eodemque modo amari, atque praesens; quia ipse, omnisque eius bonitas substantialis, & accidentalis possunt æquè distinctè, & clarè cognosci, quoad totam suam perfectionem specificam in absentia, ac in praesentia; quandoquidem sunt eiusdem omnino rationis specificae cum amante praesente sibi, & cum eiusdem bonis, atque in aliis obiectis motiuis continentur adæquatè. Quod ostensum est respectu Dei accidere minimè posse ob rationem proflus contrariam. Quare mirum meritò videri potest, viros doctos, & acutos Durandum, & Vasquez ea paritate moueri potuisse.

Ad 7. Conceditur habitum charitatis manere eundem in patria, qui fuit in via. Verum influit in primis visio Dei simul cum habitu in amorem beatificum, ut dictum est. Deinde eadem causa cum diuersis requisitis ac dispositionibus operatur effectus specie diuersos. Denique habitus charitatis, cum intrinsicè sit proprius Filij Dei, suapte natura postulat praesentiam Patris, eaque obtenta collocatus in statu sibi connaturali exerit omnes suas vires, atque interim peregrinando, violentiam quandam patitur, nec tantundem agere potest remotus à centro.

Ad 8. Dilectio Dei orta ex fide est causa non efficiens, sed meritoria visionis; atque obtento praemio praesertim ultimo, atque inuariabiliter iam permanens, cessant actus meritorij, eisque succedit fruitio.

QVÆSTIO V.

Vtrum actus beatifici sint aequales in omnibus beatis?

IDENTUR esse æquales, atque esse de conceptu beatitudinis, ut beatus pertingat ad summum suae perfectionis gradum sibi absolute possibilem. 1. Quia est de conceptu beatitudinis, ut excludatur omnis materia meritoris, atque tristitiae. Nequit autem deesse omnis materia meritoris, & tristitiae cui deest pars aliqua perfectionis alicuius peculiaris sibi absolute possibilis; quaelibet namque pars maioris bonitatis, & perfectionis vnicuique possibilis, est materia gaudij, & delectationis, dum habetur, nec fieri potest, ut priuatio rei, gaudiosa, & delectantis, non sit tantundem dolorifera, atque contristatiua. Necesse igitur est, omnes beatos æqualiter constitui in summo perfectionis culmine.

2. Quodlibet augmentum gloriae est magna vehementis desiderij, atque assidue sollicitudinis materia. Cui autem deest bonum vehementer desideratum, & magna sollicitudine meritò querendum, non potest non æquè vehementer dolere de iactura eiusdem boni. Igitur beati inferiores aliis, quoad aliquam partem augmenti gloriae, eo ipso essent magno dolori, ac meritori obnoxij; idest, aliqui beati non essent beati.

3. Si Christus Dominus careret visione, ac fruitione Dei intrinsicè afficiente eius animam, eo ipso non esset beatus quatenus homo, tametsi nihilominus haberet bonum longè maius visione, & fruitione; nempe vnionem hypostaticam. Ergò similiter non esset beatus purus homo, carens peculiari aliqua intensiōe visionis, & fruitionis Dei, tametsi possideret visionem, & fruitionem eandem, quoad sub-